

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 1.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum læst
avsláttur í prísinum.

Mánadagin 8. januar 1940.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrifstovuni. Telf. 142.

14. árg.

Sannleikin um kaffi-, te- og sukurtollin. og sambandið.

Er sambandsblaðstjórin óvitandi um hin verun-
liga sannleikan viðvíkjandi hesum tolli?

Ellá hevur blaðstjórin kastað alt andaligt
reinferi fyri borð, tá ið hann hættir sær at kalla
viðtøkuna um at avtaka tollin á kaffi, te og sukur
sum eina sambandsjólágávu til hitt føroyska fólkíð?

Sannleikin er, at sambandið tók eina so ljóta
støðu til javnaðarmanna uppskotið um avtøku av
hesum tolli, at tess jólágáva til hitt føroyska
fólkíð vil visa seg at vera, at tað hevur forðað
fyri, at hesin sjálvstýristollurin á smámanning
kann avtakast.

Vit undrast á, at »Dimma-
lætting» ikki finast við at skriva
um kaffi-, te- og sukur tollin, so
veikt sambandið stendur í
hesum máli. Vit kreppa okkum
við at trúgva, at blaðstjóri
»Dimmalættingar» veit skil á,
hvussu flokkanna støða er til
henda toll — men vit hava á
hin bógvin so illt við at trúgva,
at hann hevur latið onkra sam-
bandssál, sum politisk er gyrd
í brók av sambandsins tollstøðu,
innbilla sær so fullkomuliga
ranga frágreiðing, sum hana, ið
blaðstjórin gevur í »Dimma-
lætting» í nýársbláðnum í odda-
greinini: »Til Kommodens».

Sum í spurninginum við-
víkjandi ellisrentuni, kongs-
góðsinum og jorðareforminum,
sum »Dimmalættingar» blað-
stjórin og vit eru ójavnir á
máli í frágreiðingini, soleiðis
við spurninginum um, hvar ið
skyldin liggur fyri tollin á
kaffi, te og sukur: vit ynskja
at koyra burtur alt uttanum-
snakk og bert halda okkum til
kensgerningarar, soleiðis sum
teir ganga út av teim órongligu
løgtingsfóðinum. — Lesararnir
kunnu so sjálvir taka dagar
ímillum, hvør ið rættin hevur.

Sum okkara lesarum áður
greitt frá, setti javnaðarflokkurin
í tingsetuni 1938 einki uppskot
fram um toll á kaffi, te og sukur.
Vit vóru tvørturímóti hart
í móti hesum tolli. Men vit, eins
og hvør einasti maður, ið vildi
hava finansorðningina ígjøgnum,
máttu viðganga, at ífall vit ikki

fyldgu sjálvstýrismonnumum í
teirra uppskoti um kaffi-, te-
og sukur toll, máttu vit seta
onnur uppskot fram í staðin fyri
henda toll. Vit settu so fram
um ein særligan stórmannaskatt
í staðin fyri at leggja toll á kaffi
o. s. fr. Sambandið segði seg
eisini at vera í móti kaffi-, te-
og sukur tollinum, men settu
einki uppskot í staðin henda
tollin.

Hin logiska fylgjan av hesi
sambandsins støðu var so tann,
at annaðhvørt mátti tað lata
finansorðningin falla, ella mátti
tað viðtaka sjálvstýrisins toll á
kaffi, te og sukur ella stemma
fyri javnaðarmanna stórmanna-
skatti.

Men við atkvøðigreiðsluni
blivu javnaðarmenn einsamallir.
Hvørki sambandið, sjálvstýri
ella vinnuflokkurin vildu vita
av hesum stórmannaskatti.

Varð nú greitt atkvøða bara
fyri sambandsins samlaða upp-
skoti, vildi finansorðningin fallið.
Tí hetta uppskot — við frá-
drátti av administratiónarát-
reiðslum — var »kalkulerað»
bert at geva 610.000 meðan
tingsins inntøkur máttu upp í
minsta lag 620.000, helst 650.000.
Lata finansorðningina við teim
ófora stóru góðum og munandi
lætta til hitt føroyska samfelagið
falla kundi eingin uttan hin
ábyrgdarleysi vinnuflokkurin.

Var tí — aftaná, at javnaðar-
manna stórmannaskattur var
feldur — einki at gera hjá
sambandinum og javnaðar-

flokkinum uttan at geva sjálv-
stýrisins tolli á kaffi, te og
sukur so nógvar atkvøður, at
tað kundi koma ígjøgnum.

Hetta er sannleikin um til-
gonguna í tingsetuni 1938.

Allir lesarar skilja herav, at
javnaðarflokkurin er tann einasti
av øllum tingflokkum, sum tað
av sonnum kann sigast um, at
hann gjordi tað, ið hann kundi
fyri at forða kaffi-, te- og sukur-
tollinum,

Viðvíkjandi støðuni í ár er
sjálvandi eingin betri frágreiðing
at geva enn at taka fram ting-
álitið við uppskotum viðvíkjandi
skattamálum og avtøkuni av
kaffi-, te- og sukur tollum. Har-
við fáa lesararnir einki tíkið frá,
einki lagt til og einki burtur-
forklárið.

Vit prenta hetti álitið aðrastani
í blaðnum og biðja allar okkara
lesarar endiliga at lesa tað.

(Framhald á 2. síðu.)

Afturhaldsins „syndaregistir“ í invalidu- og ellisrentumálinum síðani 1921.

Eitt tungt og dapurt „registar“ hjá sambandinum
og sjálvstýrinum at standa til svars fyri.

Sannleikin um flokkanna støðu til invalidu- og ellisrentumálið
og onnur social mál prógvaður við endurprentan úr lögtingstíðindum.

(Framhald.)

Vit hava í seinastu bløðnum
við úrskriftum úr lögtings-
tíðindum sýnt okkara heiðraðu
lesarum, hvussu sjálvstýris-
flokkurin og sambandsflokkurin
hava verið í móti, at Føroyingar
finnu ellisrentu og invalidu-
rentu hóst hitt danska ministerið
ferð eftir hevði boðið tinginum
at seta ellisrentu- og invalidu-
rentulógina í gildi í Føroyum.

Vit stegdu seinast við, at
sjálvstýrisflokkurin og sambands-
flokkurin høvdu tíkið ta enda-
ligu støðu:

»Sagen om Udvidelse til Fær-
øerne af Lov om Aldersrente
udsættes indtil videre» (sí lög-
tingstíðindi 1927, blads. 49).

Viðvíkjandi invalidituntuni
ljóðaði teirra uppskot á sama
hátt:

»Sagen udsættes indtil videre.»

Nú hildu okkara heiðraðu
mólstøðuflokkar óivað, at tað
var eydnast teimum við alla at
vera slopnir frá at víðgæra hesi
fyri tey gomlu og avlamisfólkini
so týðningarmiklu mál.

Men sum vit seinast endaðu
við at siga: tað eydnaðist teim
kortini ikki at kvala hesi mál.

Javnaðarflokkurin kom uppi
hin føroyska politikkin, og teir
reistu hesi mál aftur við fullari
styrki.

Teir prógvaðu í einum gjølla
greindum álitið, at kommunurnar
kundu taka hesa uppgávu á seg,
um tær bert komu at galda $\frac{1}{4}$
og tingið $\frac{1}{4}$, meðan staturin
skuldi rinda $\frac{1}{2}$, og settu fram
hetta uppskot (Lóg um ellis-
rentu, lögtingstíðindi 1930):

»Forslag:

Fra Flertallet (Edw. Mitens
og Johan Poulsen):

Sagen oversendes til Kommis-
sionen vedrørende Spørgsmaalet:
Hjælp til gamle Fiskere.

Fra Mindretallet (M.S. Viðstein)
Lov om Aldersrente Nr. 134
af 1. Juli sættes i Kraft paa
Færøerne med følgende End-
ringer:

1) I § 1 ændres »65de Aar til
»60de Aar».

§ 1, 2. Punkt udgaa.

2) § 5, 1. og 2. Stykke affattes
saaledes:

»Aldersrenten udredes med
et fast årligt Beløb, jfr. dog
Bestemmelserne i § 7, sa-
ledes:

Ægtepar, der er fyldt 60
Aar, 600 Kr. årlig. Enlige
Mænd, der er fyldt 60 Aar,
400 Kr. årlig. Enlige Kvin-
der, der er fyldt 60 Aar,
400 Kr. årlig.

Paragrafens 2. Stykke ud-
gaa.

I 3. Stk. ændres »65 Aars»
til »60 Aars».

3) § 17 affattes saaledes:

»Af Kommunens Udgifter
til Aldersrente refunderer
Statskassen efter aarligt af-
lagt Regnskab $\frac{2}{3}$, saaledes
at der efter nærmere fast-
satte Regler kan ydes For-
skud paa denne Refusion.

Af Lagtingets Kasser re-
funderes efter aarligt aflagt
Regnskab $\frac{1}{3}$, efter Tingets
nærmere Bestemmelse.

4) Denne Lov træder i Kraft
1. Januar 1931.»

Hetta javnaðarmanna uppskot
vann hesa ferð ikki longri enn
at verða útsett til næsta ár og
sent til kommunanna ummæli.

Men javnaðarmenn góvust ikki
sum vit vilja greiða nærri frá í
næsta blaði.

Sambandsblaðið sigur ósatt
um tollin.

Javnaðarmenn hava verið
í móti og gjørt alt fyri at sleppa
undan kaffi-, te- og sukur-
tollinum,

meðan tað var sambandið,
sum við sínum atburði noyddi
sjálvstýrisins kaffi-, te- og
sukurtoll ígjøgnum.

Les her í blaðnum dokumenta-
tiónina av hesum!

Finnlands innsamling.

Førsta sending av fiski (klipp-
ella saltfiski) fer hiðani við
førstu »Lyr» í januar. Tað
verður »Føroya Fiskaexport»,
ið sendir fiskin sum eina gávu
frá føroyskum fiskaexportorum.

Tað er longu komið yvir
1000 kr. inn og yvir 50 tilboð
um at taka finnsk børn. Nakað
er eisini komið at klæðum.

I summum plássum hava
kvinnur tíkið seg saman at
binda.

»Bössur» eru — ella verða —
sendar út til ymisk pláss at
samla pening uppi — 50 til-
samans.

Ein ella fleiri álitsmenn —
helst lærarar — í hvørjari bygð
verða biðnir um at samla inn
listar, pening og klæðir og
birta undir at fáa kvinnurnar
at binda.

Kanska kunna sjónleikir o. a.
tílikt verða framført fyri at fáa
inn pening. —

Óvist er, um nakað verður
burturúr at fáa finnsk børn
higar. Enn kann einki vist sigast
um hetta, men taka Svøríki,
Noreg og Danmark øll tey børn,
sum hesi lond valeyst hava
hug og evnir til, verður einki
eftir til okkara. Í hesum við-
fangi má eisini grundiga eftir-
hugsast, at tað fylgja nógvir
trupulleikar og eitt sera stórt
ansvar við at flyta børnin yvir
hav til Føroyar, hvar víðurskiftini
eru so ólík teirra heimligu. —
Men sjálvsagt verða tilboð móti-
tíkin við gleði, í tey bera boð
um gott hjartalag millum norður-
landa fjóðir — og tað kundi já
borið á, at tey komu at verða
nýtt. —

Øll »administratión» av finn-
landsarbeiðinum er sjálvandi
gratis.

»Finnlandsskrifstov» er hjá
sakforara Samuelsen («Mitens
kantóre») Tórshavn. Har verður
tíkið móti peningi og tað skrift-
liga arbeiði avrikað. Eisini bank-
arnir taka móti peningi.

Pukkar við klæðum og øðrum
kunna sendast til Carl J. Bech,
Tórshavn.